

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

1881.

Kolozsvár, szerda, október 12

A „KELET” előfizetési díja:

Vidékre postán vagy helyben házasos hordva	
Egész évre	16 frt.
Fél évre	8 „
Negyedévre	4 „
Egy órá helyben	1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 6 kr.

Megjelenik a „Kelet” mindennap, az ünnepek napján kivételével.

Szerkesztői és kiadói szállás: főtér 12-ik szám.

Hívatok nem adatnak vissza.

Tizenegyedik évfolyam.

Előfizetési felhívás

„KELET” tizenegyedik évfolyamának utolsó, október-decemberi évfolyamára.

A „Kelet” előfizetési ára:

Egész évre	16 frt.
Fél évre	8 „
Negyedévre	4 „
Egy órá helyben	1 „ 50 kr.

A „Kelet” szerkesztősége.

SZOCIALISTA MOZGALMAK.

A szabadság hazájában, Svájcban tartott szocialista világkongresszus közbeszéd tárgya a politikai világban. A churi nemzetközi gyűlékeznek jelentőséget ugyan nem annyira a hozott határozatok miatt tulajdonítanak, mintsem az egyes nemzeti képviselők előterjesztéseinek, melyekben saját hazáik viszonyait vázolják.

Oly mérvet öltött mozgalommal állunk itt szemben, melynek utbaigazítását, kormányzását, ha elmulasztják azokat, kiknek ez hatalmukban áll és kötelességük, megmérhetetlen vész tornyosul korunk égre, s oly vihart zúdít alá reánk, mely mindent romba dönt, hogy e romokon egy új kor hajtszon ki.

Az elfogulatlan szemlélő, ki madártávlatból kíséri figyelemmel napjainkat, meglepő rokon jelenségeket fog észlelhetni amaz időknek jelenségeivel, melyek a társadalom vulkánikus kitöréseit, átalakulásait szokták megelőzni. A különbség mindenesetre nem hiányzik, s végtelen sajnós is lenne, ha az emberiség nagy rázkódtatásából, a múlt tanulságából oly kevésbé okultunk volna, hogy a krízist ezúttal is előbbeni rettenetes lefolyásában kellene átélünk. A lét rendje sohasem változhat meg; az örök alakulás, fejlődés nem szűnhet, a halál is csak egy új életnek kezdőpontja. Természetes tehát, hogy a társadalom is szüntelen forrongásnak van alávetve, s ki nem kerülhet, az erjedés, korszakát. Csak hogy aztán, e korszakot lehet siettetni erőszakkal, mint a vérengző forradalmak tanúsítják, melyekből mai nap már okultatunk, hogy a második alternatívához ragaszkodjunk, mely békés, lassú haladást tanácsol, a szolid munkálkodás segítségével.

S nem elég különös-e, hogy ez utóbbi módszernek éppen a munka emberei hívei legkevésbé?

Az erőszakos felforgatást a szocialisták sürgetik, s a szocialisták legnagyobb része éppen a munkásokból áll. Az

értelmetlen tömeg mindig a nyersebb rendszabályokhoz, illetőleg rendtelenséghez hajlik, — felzúdult vére elfutja agyvelejét s törni, zúzni vágy; a vad indulatoknak lesz rabja: s fájdalom a munka emberei még a felvilágosultság, a szellemi haladás e korában is vajmi fejletlenek; az étellel küszködés, a körülmények mostohasága alig engedne időt, alkalmat képviselőknek. A melyiküknek pedig éppen erre kedvezni talált a sors, az rendesen a felvilágosult maszlagnál bódul el s csak annyi itélő képessége marad, a mennyi arra szükséges, hogy szomorú sorsban élő feleinek elkeseredését a maga ambícióinak elősegítésére fordítani tudja.

Mint minden nagy mozgalom, úgy a kérdésben levő is, látjuk, lehető kicsiny indokokra vezethető vissza; az összmozgást előidéző rugók minden egyike csak nem impozánsok, legyőzhetetlenek.

De igenis impozáns s a legnehezebb problémák közé tartozik az, mi magát a nagy tömeget forrongásban tartja. Azt a kérdést értjük, melyet régóta sikertelenül iparkodnak megoldani, s mely a munka és bér kérdéseként jellemezhető. A század elején a szellem emberei veték kezükbe e gordiusi csomót, de a múlt század hatása alatt inkább dialektikai ragyogás, kivihetetlen ábrándokkal kaczerkodás volt egész eljárásuk, s az elmélet terén maradtak. Mai nap a seb egyre égetőbb, megelégtelték a szenvedést s gyakorlati gyógyításról, tétléről gondolkodnak, — nem, többet tesznek: rendszeresen megállapított tervek szerint aknázzák alá a régi rendet, nem törődve, ha mindjárt önmagukat is légbe röpítik vele.

E határozottan társadalmi bázisnak az a körülmény kölcsönöz most rendkívüli fontosságot, hogy határozottan politikai kérdéssel vagyult egybe, ettől nyert életerőt. A társadalmi reformot nemzeti-ségi, kormányformabeli reformmal kapcsolják egybe. Innen az ir agrár mozgalmak, innen az oroszországi nihilizmus jelentősége: s lazuljanak meg csak egyszerű a vaskezlő kancellár izmai, a Gross Deutschtumot is borzasztó boszorkánytáncra kényszerítik majd szocialistáit.

S ugyan minő álláspontot foglal el saját hazánk a külföldi viszonyaival szemben?

Nálunk is akarnának socialistákról tudni, sőt a dualistikus kormányforma ellen agító politikai párt, a függetlenség, legalább legkisebb mértékben

iparkodik is a maga számára lefoglalni őket. De éppen a churi gyűlékezeten jelentette ki magyarországi képviselőjük, hogy ők csak, mint betegsegélyző egyesület működhetnek, azaz tarthatják fenn existenciájukat.

Gondolható is, hogy mikor a mi hazánk viszonyai egészen elütöttek, az eredmény mégis azonos legyen nálunk a külföldével? Nézzünk szemébe annak az ijesztő ördögnek, s látni fogjuk, hogy az egész kitömött mumus, egy kivilágított masque czéger ama bálteremhez, hol az értelmetlenség és szédülés akarná tűzni orgiáit. A munkásosztály nálunk egész más jellegű, mérve is teljesen elütöttek ama képtől, melyet egy fejlett gyáripari Britthon vagy a parasztságos zsarnokoskodó, despotikus orosz birodalom tár elénk. A magyar népek már természetében rejlik bizonyos conservatismus, mely megóvjá őt attól, hogy a szédülésnek könnyen áldozatul essék; szereti a csöndes, lassú munkálkodást. Ez ad biztositókat arra, hogy a külföldi majmolóitól nem engedi magát elcsábítani, s maga is hallgatag egyetértésben működik közre a kormányval, mely a múlt örökéül nyert viszonyokat egyre tisztázza, a helyzetet egyre javítani törekszik.

A közigazgatási tisztviselők képességéről szóló törvényjavaslat ügyében a kérdéses törvényjavaslat tárgyalására egybeültetett szakkbizottság Prónay József belügyminiszeri államtitkár elnöke alatt a mai napon a belügyminiszteriumban négy órát igénybevevő beható tárgyalást tartott. A bíróság az eddigi ülések folyamában megállapított ide vonatkozó törvényjavaslati tervezetet az alkalommal tárgyalás alá vette s pár lényegtelenebb kérdés eldöntésének fennhagyása mellett, a törvényjavaslat tervszerűre nézve megállapodásra jutott. A fennmaradt jelentéktelenebb kérdéseknél elintézésével a bizottság holnap munkálatait végleg befejezend.

L'Indipendente triestri lap Gli Ungheresi al mare (tengerre magyar) cím alatt cikket közöl a magyar trónbeszédnek Fiumera vonatkozó nyilatkozata alkalmából.

Kétségkívül, ugymond, hogy a fiumei kérdés most már törvényhozási uton fog végleg rendeztetni. Nyugodjanak meg tehát a horvát urak, s tartsák fön követelésüket s vágyaikat más, igazságosabb és észszerűbb ügyekre, melyek hazájuk jövőjének és nemzeti művelődésüknek nagyobb hasznára lehetnének.

Még mint a bölcsészet hallgatója, részt vettem egy összejövetelen. Fiatalkori vakmerőség! Érti nemde? Súlyosan megbűnhődtem. Ott évig ültem érte rablánczon. Innen ered sebem.

— Azt véltem, háboruban kapta.

— No bizonyára, de az sokkal később volt. Helyes, jobb lábamba golyót kaptam Vácánál, a hol, mint ön tudja, a lengyel legió Wisoeky alatt a dunai hidat ostromolta, s hol Gütz osztrák tábornok elesett. Még láttam, midőn lováról leesett, aztán engem is elvittek a csatától.

— Ez volt az első ütközet, melyben harcolt?

— Nem tudom, mit tetszik ütközetnek hívni — felelte, miközben pipára gyújtott, s miként Jupiter a bájos Io-nál, fellegbe burkolta magát — hogy önnél a küzdők vagy az elesettek száma irányadó-e; pl. 1846-ban Glawnál, hol szintén jelen voltam, csupán 1800 lengyel felkelő küzdött 5000 osztrák katonával, s a velők szövetséges galicziai parasztok ellen; de ha ön tekintetbe veszi, hogy minő hősiesség bátor-sággal álltak meg holtunkat, s mily nagy számú sebesültet és halottat hagyunk a küzdőterén, mégis szép kis ütközet volt. Akkor 26 éves voltam. Porosz földre menekültem, később Párisba mentem s beálltam az idegen legióba. Harcoltam Algírban a beudinok ellen, nem ugyan a szabadságért, de a civilizációért és Pélissier sajátkezűleg díszített fel a becsületrend keresztjével. 1848-ban visszatértem. Bem oldala mellett harcoltam Bécsben a horvátok ellen, s vele együtt menekültem Magyarországra. Itt őrnagy lettem a lengyel legióban, s harcoltam Kápolnánál, Hátszegnél, Vácánál, Buda alatt, Urinál, Pozsonynál, Győr és Temesvárnál. Wisockyval Törökországba mentem s küzdöttem az oroszok ellen előbb Silistriánál, s aztán Sebastopol

„A magyarok — mint természetes — előré egyet a tengerpartot, nem határozhatták el magukat a visszatérésre s a rég óhajtott bódítás elejtésére. A tenger nélkülözhetetlen elem minden államnak, minden nemzetnek, mely gazdasági forrásait növelni vágyik. A magyar ember búszke és jogosan, hazája. Vannak nagy kiterjedésű termőföldjei, számos folyók által öntözött nagy síkságai, sürti erdőkkel borított hegyei, legszebb mécsai, szóval Magyarország földje a természet adományait illetőleg első rangban áll.

De a föld termékenysége s a mezőgazdaság terményei nem elégségesek arra, hogy egy nemzetet virágoztasson, hatalmasnak tegyenek, szükségesebb ehhez az ipar s kereskedelem, a békés vállalatokban s művelődés mezején való tövös versenyzés; s mindezeknél fogva a tenger végtelen terjedelmével, ezernyi közeledési eszközeivel, uszó rakatáival, melyek a terményeket az egyik ponttól a másikra átszállítják.

Nem csoda tehát, ha a magyarok annyira ragaszkodnak a Quarnero birtokához. Most végre elejét vették mindazon akadályoknak, melyek köztük s Fiume közt fennállottak s a népülés nevében véglegesen kimondandó szerződés szomszédunk s versenytársunknak Magyarországra való bekötelezését.

És annál inkább örveendhetnek ennek a Fiumeiek, mert a trónbeszéd nemcsak a végmögödséget hirdeti, hanem biztositókat is nyújt az iránt, hogy a megoldás Fiume jogai s érdekeinek megóvása mellett fog végbemenni, azaz, hogy Fiume mint corpus separatum adnexum megtartandja politikai s közigazgatási autonómiáját.

„És ez magának Magyarországnak is előnyére szolgál. A független Fiume kétségtelenül jelentékeny hatalmi s jóléti tényezőül szolgál majd a magyar nemzetnek, míg mint egyszerű magyar birtok örök vizsaly tárgyalni szolgált volna a magyar és horvátok közt. Fiume szabad, független és szuverén, jog alapján semmi kifogásunk nem lehet s el kell ismernünk, hogy a megoldás az egyedüli mód a béke s a jó szomszédosági érdekek közötti viszonyok helyreállítására.

És a jó egyetértésre Magyarországnak is nagy szüksége van, még nagyobb mint a tengerre!”

A vallás és közoktatási miniszter egy Győrmegegyében előfordult fellebbezési ügyben hozott határozatával kimondta, hogy a volt urbéres-birtokok után — melyek a canonica visitatióról szóló hivatalos okmány értelmében a papi illetmények alapját képezték, — a mennyiben azok más hitelekezeteknek tulajdonába szállanak is át, tartozik a más hitelekezetek új birtokos is a papi illetményeket fizetni, mielőtt.

Az inkermáni ütközetben két szörnyesbét kaptam. 1859-ben az olasz hadjáratban az idegen legió egy ezredét vezényeltem, s Solferínónál halottként maradtam a csatatéren. Csodásan megmenekültem, midőn a császár amnestiát adott, visszatértem Galicziába s még régi birtokaimat is visszanyertem, melyeket 48-ban confiscáltak, de minő állapotban! Látja, ez a jutalma egy öreg katonának, egy hazafinak, egy hősnak! Gondoljon aggork, vol!a tout!

Pillanatra eltűnt egészen a sürti flutleleg mögött, melyet pipájából fújt ki.

— De azt is tudni fogja, — folytatta beszédét — hogy a Welinskyek grófok voltak, minden gyerek tudja ezt; Thaddeus Welinsky marschal-korona volt I. Zsigmond alatt. Hyeronimus pedig Szaniszló Ágost alatt volyniai vajdaságot viselt. Mindez általánosan ismert tény, még a tankönyvekben is befoglaltatik, de az osztrák kormány — természetesen — 1846-ban legyilkolja a parasztok egész családjait, elhamvasztják kastélyainkat, s midőn visszatértem, mutassak okmányokat elé. Hogyan mutassam elé családi okmányaimat, ha minden eléget? És így kétségbe vonják grófi cízimet. Igen, igen! Látja ez a jutalma egy vén katonának, egy hazafinak, egy hősnak. Gondoljon aggork, vol!a tout!

— Sajdálom szívemből! — mondtam.

— Kösönöm — felelte hanyagul — de adok érte önnek egy jó tanácsot: legyen önző, ne áldozza magát soha senkiért fel, legkevésbé pedig a hazáért. Nincs községnek sehol. Különbösen az emberek! Bevallom egy idő óta Trenkowsky bölcselétének követője vagyok, kivált a nőket illetőleg. Ezek alárendelt teremtmények. Egy ruha sok ronggyal és szalagokkal, szérelmekedések, egy zongora, legjobb esetben egy regény, ebből áll a nők világa. Ha egy szép

Hirdetési díjak.
Egy négyes négyzetméternyi tér ára 2 kr.
Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.
Hirdetéseket felvesznek:
Bécsben: Oppelk Alajos Stadt Stabenbastei Nr. 2. (Eckhaus) der Wollzeile 36. Haaasenstein et Vogler (Wallfischgasse 10) Rnd. Mosse Publicistische Bureau, Budapest: Haasenstein, et Vogler hirdetés köv. irodája. Goldberger A. hirdetések felvétel irodája Budapeston Servitator 8. sz.
Elvettései cikkeik.
garmond aora után 25 krajczár ártetendő.

vel ez nem személyi, hanem dologi tehernek tekintendő. — Ezen határozatával a miniszter kötelezett két protestáns és egy izraelita családot mint előbb r. kath. urbéri természeti birtokok ez időszori tulajdonosait, hogy hozzájáruljanak a sűvényházi r. kath. lelkes javadalmaszázhoz. Ezen kérdésnek így értelemben lett eldöntését, írja az „Orsz. Ért.” Győrmegegye közigazgatási bizottsága az 1791. XXVI. t. cz. 6. §-ával az eddig országsszerte követett gyakorlattal merőben ellentétben találtán, másrésről azon okból is, mert ezen határozat közbírá tétele óta több hasonlóan kereset indítottát meg, elhatározta, hogy azon kérelmet intézi a kormányelnökhöz, hogy a fenthivatkozott vallásminiszteri határozatnak hatályon kívül helyezése iránt közbenjárjon. Közlebb Hővesmöggyéből is fog hasonlóan nyu feltérjösztés intéztetni, hol a tisztánai református lakosokon követettét el hasonló sérelem.

KÜLFÖLD.

A „Times” Ausztria keleti politikájához utolag hozzá szól. A „Neue Freie Presse” londoni levelezője azt mondja, hogy a londoni City lapjának „cikkezője” legkevésbé barátságos sem táplál Ausztria-Magyarország iránt, sőt inkább mely ellenszennel viseltetik azon módok iránt, melyet e nagy hatalom a védtelen és kis államokkal szemben követ. E nyilatkozattal nem tagadhatni az őszinteséget, egyáltalán megtagadhatni belőle, hogy Gladstone angoljai mennyire készek lennének Anglia érdekében ránt gyújtani a házat.

A Times a névtelen cikkező fejtegetéseivel megjegyzésként hozzá teszi, hogy az osztrák-magyar keleti politikának illetlen kifejlődése egyelőre még nem várható. A közvetlen „keleti” észlelő nem az európai, de a közép-ternek afrikai partjairól ered, nem Salonichból, hanem Kairó és Tuniszból. Angliának minden gondja egyelőre csak az egyiptomi szabad utat a francia korszakosság előke utray co miniszterelnök úgy látszik nem jöttek megállapodásra Gambettával, midőn a jelenlegi miniszter viszályosságát, pártkülönbségben elhíreztették, mert legutóbbban a „Republ. Franc.” gambettai közlőny azt fejtegeti, hogy ilyen kabinetváltozás Angliában talán lehetséges, de Franciaországban lehetetlen, hol a parlamenti viszonyok nem olyanok, hogy minden miniszternek egyuttal parlament tagnak is kell lennie. Mielőtt az új kabinet működését megkezdene a kamarában, beható tárgyalás után a helyzetet tisztázni kellene. Az ország nyílt felvilágosításokat követel mindenről mi az ország belsőjében és külföldi vonatkozásaiban a szűnődő óta előfordult, különösen világosan akarja ösmerni a helyzetet Tunis és Algírban.

bundája van a nőnek, az legfőbb boldogsága. Beszélhetnék önnek sok dolgot — ha akarnék. Igen, igen, még nagyobb keserűséget is éltet már meg, — bennem egy martír lát... Hosszasan maga elé bánt, mintegy mély bánatba mertlve, azután bizalmatlanul tekintett magakörül, s egy arczképet vonva elő felém nyújtotta.

Az arczkép fiatal nőt ábrázolt, szép, de kihívó tekintettel s óriási cionnával. Daczára a királyi hermelin-prémel dusan ellátott kacsbajjának, melyet széttárva viselt, úgy, hogy a puba prémezet csupán csak arra látszott számíttva lenni, hogy milő alakját kellőbb világításba helyezze, még sem tette azt a benyomást, mint egy előkelő urbölgy, hanem csak is mint egy algrótné a felvilág köréből.

— Nos, mit szól hozzá? — kiáltott Welinsky Macedon lelkeslten. — Egy vénus, gyermek arczczal! Oly ártatlan és tiszta, mint egy angyal!

— Megvallom, hogy réám nem teszi e benyomást.

— Nem? Szerencse öné. Imádtam, mint egy szentet, és ő a szép tigris kitépte szívemet s lábbal taposta.

— Előttem ezen banásmód őszhangzatban látszik állani arczával.

(Vége köv.)

A LÁMPAGYÚJTÓ.

MISS CUMMINS REGÉNYE.

Tizenkilenczodik fejezet.

A megtalált gyermek.

(Folytatás.)

Tudod, hogy ez így is történt, hogyan jártam majd előttem, majd utána.

BELFÖLD.

(Egy állami iskola.)

N.-Szeben, 1881. oct. 8.

Az erdélyi részeken létesített állami intézmények között kiváló fontossággal bírnak a népoktatási intézmények, melyek a különböző ajkú honpolgárok gyermekeit közös érzületre, gondolkodásra vezető, lényeges tényezővé válnak itt a jó egyetértésnek és hazafiai érzelmeknek. Különös elismerés illeti Trefort Ágoston cultusminister urat éppen a brassói és legkivált a n.-szebeni állami népiskolák létesítéséért, minthogy e városban összpontosított nagyszámú hatóságok s maga a hazafias polgári elem is régóta eleven szükségét érezte egy tiszta magyartanuló-vű népiskolának. És az iskola a hozzáköthető szép remények: évről-évre mind fokozottabb mérvekben is megvalósítja. S új igazgatója Téglás István, fáradhatatlan buzgalomának, tapintatos működésének, valamint a gongnoki testület áldozatkész gondosságának tüdő eredményei szemléltetést mutatkoznak, mertlég a megelőző tanévet 238 tanulóval fejezte be az iskola, e tanév első hónapjában mindjárt 93 leány és 175 fiú, összesen tehát 268 növendék iratkozott be a 6. és a 6. leányosztályba, mely szám még mindig gyarapodni fog a jóval nagyobb lenne, ha a helyi és közelelő eszessége és céltalan volta e tekintetben akadályul nem szolgálna.

Nagy örömmel értesültünk azonban a felől, hogy az iskola számára miniszter ur által megvásárolt Bruckenthal-féle épületet tán még ez évben lebontják és a jövő tanévre az iskola okvetlenül végleges hajlékhöz jut. Az építkezés keresztülvitelénél nem volna felesleges figyelembe venni, hogy N.-Szeben város értelmes művelt polgársága részére ide hátrább egy polgári fiú iskola és egy felsőbb leányiskola szintén elengedhetetlen kellék s ezek legtermészetesebb alapját ezen intézmény fogja szolgáltatni.

A nagyszombati áll. népiskola tiszta magyaros jellegének jelentékeny hasznát veszi az államgymnasium is, mely a magyarul tudó növendékeket itt ez ideig csupán a Theresianumból toborozta.

Uhajtjuk, hogy a jóra való népiskola folytonos virágzásnak örvendjen s a gondnokok lelkes tagjai a szégyensorsu tanulóknak tanszereket és egyéb kellékekkel való ellátását, valamint a szertárak felszerelését is mielőbb eszközölhessék. Egy műkedvelői előadás vagy koncert N.-Szebenben sokat hozna be ily célra s reméljük, hogy ezt a fiatal igazgató és lelkes gondnoki testület létre is hozza s a közoktatási körkörös intézményének ilyenmő szükségletét.

Brassó, 1881. október 9-én.

Tekintetes Szerkesztő ur!

Brassóból vajmi rég semmi hírt nem olvastunk becses lapjában, ennek oka pedig leginkább az, hogy nemigen fordulnak elő olyan események, melyek megérdemelnék a megírás fadságát, hacsak a századok és románok egyetértését nem dicserném meg, mely természetesen az ő szempontjukból és felfogásukból dicseretle méltó.

Szomorú, de igaz, hogy Brassóban nincsenek magyarok, vagy ha vannak is, félnek talán, vagy nem merik mutatni, hogy valóban magyarok, vagy abban lelik a magyar virtust, hogy

mekem, akard boldogítani szeretetteddel? Ha akard, akkor jer, ülj át karjaidal, s mond a béke és szeretet szavait. Ablakkoddal szemben a kert végében álló régi nyári lakban várok rád, s lesem lépteid zaját.

Huszdik fejezet.

E g y e s ü l é s.

Midő Gertrud szemei átolvasván a kéziratot, a végzavakra estek, egyszerű felugrott, s a következő percben szobája üres volt, csak a tele irt lapok hevertek a padlón szanaszét, a mint öléből, hova letette volt, szét röptültek a földre, midőn felállt.

Gertrud csak úgy röptül le a lépcsőn, kisuhanat az ajtón, s sebesen átmenve a ház mögött elterülő pázsintos helyen, egészen más oldalról közeledett a kerti lakhoz, mint merről mr. Amory összefont karokkal, merőn az útra tekintve, várta őt az ajtóban.

Könnyed léptei oly zajtalanok, hogy mielőtt a férfi észrevette volna közeledését, már keblére röptül s oly heves zokogásba, s könnyáporba tört ki, hogy atyja gyöngéden átkarolta s haját simogatva, szelíden, mint gyermekhez szólt:

— Csendesem gyermekem, csendesem, egészen elremitesz.

Rendre, rendre gyöngéd dédelgetései által megnyugtatta, lecsillapult a lányka izgalma, s képes már fejtét felemelni, s könnyein át mosolyogva arcába tekinteni.

(Folyt. köv.)

szerencsém nálam megfordult küldöttségük tagjainak megmondhatni.

Tudom, hogy e választás eredménye nem személyeknek tulajdonító és hogy én csak eszköz voltam önök hazafias harcában, de azért nagy az örömöm, hogy bármi részben is képes voltam azt elősegíteni.

Elvharc volt ez s az önök fáradhatlan hazafias működése sikert aratott.

Nem fogjak tölem rossz néven venni, ha kinyilatkoztatom, hogy megválasztásom öröme be egy kis keserűség is vegyült; — volt nekem egy választó körületem, melyben megváltam, melynek választóval évtizedeket át együtt busultam és ülttem, mely mindig megtisztelt bizalmával, attól el kellett válnom — és ezt nehéz szívvel tettem — de tudom, hogy ők is fel fogják Szeged helyzetét és meg fogják nekem bocsátani, hogy én az önök segélyére és képviselésére szegődtem.

És most önöké vagyok s reményem; hogy nem kell biztositanom önöket, — ha engemet ismernek — hogy az egyszerű elvállalt feladatnak egész erőmmel megfelelő kötelességemnek tartandom és teszem ezt örömmel.

Parlamentaris szokás, hogy a választandó választóinak programját terjessze elő, de önök ezt tölem nem követelték; nem követelték, mert — legalább azt kell következtetnem — ismerték eddigi működésem irányát és nem csalódnak, ha következtetve a múltból, felelték rólam, hogy ettől el nem térek.

A miniszternek vélekedésem szerint e téren helyzete nehezebb; ő nem ígérhet megmondhatlanul; másrészt könnyebb feladata, mert ismeretes működése és köti őt a kormány programja, míg e testület tagja; az én helyzetem pedig e percben legkönnyebb, mert előttünk fekszik a király trónbeszéde és ez fejtegeti mindazon teendőket, melyek eldöntését ő várja és a kormány sikeresíteni vállalkozott; kész tehát programom, önök ezt ismerik és hogy keresztülvitelében a szabadságharc szellemé fog keresztül vonulni, azt biztosítja a különböző nézetek és nem a legolyásabb érdekek által gyakran, de mindig igaztalanul gyanúsított Tisza Kálmán kormányzatának szabadelvű irányja.

Felmentenek önök tehát a program részletezéséről, de mégis megengedendik, hogy a most napirenden levő ügyre felhívjam a tisztelt választók figyelmét. Általános — legalább általánossá akarják tenni — a sereg magatartása elleni panasz, feltűntetve azt, mint a haza sorsával keveset törődő idegent. Ez alaptalan. Ott láttuk a legújabb időben is annak áldozatkész működését, melyet Szeged városa egy derék szíves viszonyt, mely az általános védkötelezettség folyamánaképpen polgár és katonaság közt fejlődik, és csak az e napokban lapjaink által Miskolcra közölt hírek tanúsága szerint naponként erősödik s mondhatom, mindenütt gyarapodik, a hol s a midőn nem találkoznak egyének, kik bármi szempontból — de bizonyára nem hazafias szempontból — üszköt akarnak vetni e fejlődő viszony közé, és ellentétbe akarják hozni a polgárt a katonával, emezt pedig a honvédséggel, holott mindezeknél egy az érdek, s a nélkül, hogy kötelességeiket bármely irányban kénytelenek lennének elhanyagolni, egyesülhetnek egy közös érdelemben, a közös haza szeretetében.

(Vége köv.)

szűnők bizalmas jó barátod lenni, hogy helyet adjak a gyűlölt megvetett atyának. Előbbre bocsátom távoli ismeretlen oltalmazója lenni gyermekemnek a helyett, hogy a rettegett zsarnokot lássa bennem, ki képes lenne kiragadni őt azon körből, melyből őt magát száműzték, s elszakítani azon szivektől, melyek bár melegen, szeretettel éreznek iránta, de jégheidegek s köszívűek iránta.

Igy tehát mélyen hallgattam; s noha szemeim előtt, még gyakrabban tekintet elől elrejtve, örökömet léptet felett, egész ama borzasztó napig, melyre te is még soká vissza fogsz emlékezni, midőn szívem mindent fedve, a te és Emilia biztonságán kívül, megszólalt, s elárulta titkomat.

És most Gertrud mindent tudsz, tévelygéseimet, szerencsétlenségeimet, szenvedéseim s vétkeimet.

Tudnál-e engem szeretni gyermekem? Ez minden, a mit őhajtok e földön. Nem akarlak jelenlegi otthonodtól megfosztani, nem akarom elrabolni Emiliától azon gyermeket, kit tán éppen anynyira szeret, mint én. Az egyetlen enyhítő balzsam, melyet sebzett kedélyem áhit, azon egyszerű nyílt vallomás töled, hogy meg akarod kísérteni atyádat szeretni.

E világon, sem azontúl nincs más reményem, mint te gyermekem. Ha halanád szívemet, mily zajosan lüktet keblemben, úgy te is sejténéd, miként én, hogy rövid időn meg fogna törni, ha édes szavaiddal le nem csillapítod.

Akarod-e részvéted által megnyugtani e szívet, édes, kedves, szeretett gyer-

Az intranigensek e hó 16-ára meetinget hívtak össze, melyen az összes miniszterium vád alá helyeztessék.

Gladstone Írországra vonatkozó beszédében a közvéleményre apellált, melyet azzal vádol, hogy nem támogatta törekvéseiben, s egyáltalán Parnell Lordnak s követőinek hadat izent a legvégéig. Kérdés, ha vajjon Parnell megretten-e e fenyegetésektől.

A sz. pétervári és moszkvai katonai iskolákban is forrongnak a növendékek. Több tisztelet fogtak el, kiket azon gyanu terhelt, hogy a socialistákkal összeköttetésben állanak. Több forradalmi iratokat találtak náluk, melyekből kiderült, hogy még más iskolák növendékei is benne vannak az összeesküvésben.

HAYMERLE.

Báró Haymerle Henrik, az osztrák-magyar birodalom külügyminisztere, gr. Andrássy Gyula utódja, tegnap d. u. 1/4 órákor szívszélhűtésében elhunyt. E haláleset a mily váratlan, és oly fontos Európa politikai helyzetére: ki tudja, minő alakot ölt ezután a helyzet, s ki tudja, vajjon nem megint maga Andrássy gr. lép-e vissza az utódja által örökölt kormánypolitikának ismét személyes vezetésébe.

Haymerle tudvalevőleg akkor esett a választás, midőn mind gr. Károlyi londoni, mind gr. Széchenyi Imre, berlini nagykövet visszatartották Andrássy helyének elfoglalását. Haymerle ekkortájt a berlini kongresszusban vett részt, mint monarchiának harmadik megbízottja. Mindössze ennyit tudott róla az érdeklődő világ. Haymerle maga, polgári származású volt, polgári családból is nősült, csak később kapta a bárói címet. Született 1838 ban, külügyminiszter lett 1879-ben, tehát 41 éves korában s már pályájának harmadik évében hozza halála híreit a táviró. Kora dacára nagy diplomáciai tapasztalat, tapasztaltsággal rendelkezett: smyrnai consul, majd konstantinápolyi s később római követ volt s az olaszokkal nagyon megkedvelte magát, bár ismeretes, mily ellenszenvvel van az olasz minden osztrák iránt. Szerény visszavonultsága dacára sem maradtak rejtve érdemei s Andrássynak egyenes ajánlatára lett külügyminiszter. Most, hogy helytartója kidült, a gróf ismét visszatérhet uralkodói székébe. Bővebb értekezést az államférfi végéről távirataink közt talál az olvasó.

Szende miniszter-házasság válassza.

Szende Béla honvédelmi miniszter, Szeged város orsz. képviselője e hó 9-én a déli vonatlat érkezett választói körébe. Pályaudvaron díszes és lelkes fogadtatásban részesült. Az indóházról befele utja a főbboldozót utcákon keresztül diadalmenet volt. A minisztert 30 tagú lovas banderim és ezerekre menő közönség kísérte. 4 órákor egy küldöttség jött a miniszterért, a városházán összegyűlt választói előtt beszédet tartott, melyet a következőkben közlünk:

„Eljöttem szíves meghívásuk folytán önök közé, hogy megköszönjem azon megtisztelő és nagyrabecsült bizalom nyilvánítását, melylyel megválasztásom által megtisztelték; hogy ezt már előbb nem teljesítettem, ennek okát volt

tok, de mindig közvetlen közelötőkben maradva; hogy a te vagy Emilia kényel mére legkisebbet is tehessen, hogy uti terveiket, őhajaitokat kitudhassam, számotokra a legjobb szobákat, a felügyelők részéről a legelőzékenyebb szolgálatot biztosítsam, nem kiméltem semmi fáradtságot, semmi költséget.

Hogy hozzátok oly zavartalanul közeledhettem, s néha még farsaságtokhoz is csatlakozhattam, ezt részint Emilia vakaságának köszönhettem; mert nem lehet kétségem, hogy idő múlás és változás, különben nem lett volna elég arra, hogy igen korán fel ne ismerjen.

Es hangomat csakis a hajón történt dráma végkifejlesztésénél, midőn valamennyiünk élete koczkán állt, mertem előtte hallatni.

Mily figyelemmel kísértém e néhány hét alatt minden szavad, minden tetteidet; sőt hogyan igyekeztem még gondolatidat is leolvasni arczodról, ezt csak az tudhatja, ki, mint én, oly elszakadva élt eddig a világtól s most egyszerre érdeklődni kezd egy szeretett lény iránt és kifoghatja fel egy szerető atya szívszorongásait, ki gyermekét napról-napra nagyobb bálványozással tanulja imádni, s ki még sem meri szívéhez szorítani őt!

Különösen, midőn láttam, hogy fájdalom dúl szívedben, akkor vágytam igényel bírhatni bizalmadra és nem egyszer megtörtént volna önuralmam jelenlétben, hanem éreztem volna félelmet a jó Emilia előtt, ki mindenki iránt jó, csak irányomban nem.

Nem tudtam elviselni annak gondolatát, hogy ha bevallom kilétemet, meg-

daság könyve” czim alatt megjelent nagy kiterjedést munkáját Korizmes Lászlóval, Benkő Dániellel adta ki az angol Stephens Henri híres „Farm-könyvének” mintája szerint dolgozva.

Ugyancsak 1850-ben nyert a magyar gazdasági egyesületnél is alkalmazást, s ott három évig előadó és pénztárnok, majd 1853-tól fogva titoknak volt.

A gazdasági irodalomban kifejtett hasznos gyakorlati és tudományos működéséért az Akadémia 1858-ban levelező tagjává választotta, a megyei gazdasági egyesületek pedig csaknem kivétel nélkül mindnyájan, ugyancsak a stájerországi gazdasági egyesület is, tiszteleti tagjokká választották.

Elismerésben még állami oldalról is részesült. Midőn az 1862. londoni és 1863. hamburgi világkiállításán, mint az egyesület képviselője működött, annak elismerésül a polgári érdemkeresztet, majd az alkotmány helyreállítását után a Ferencz-József rend lovagkeresztjével díszítették fel.

Morócz István egyetli és gazdasági tudományos működése mellett mint gyakorlati gazda is figyelemre méltó eredménnyel dicsekedhetik. Kiváló előszeretettel üzte a szőlő-gazdaságot, s szőlője művelését, borainak kezelését a szakértők műtárszertnek mondták. Ő volt a gazdasági egyesület lelke, mint titkár mindent ő intézett el, s így a mi az egyesület életében nemzeti és országos elismerésre méltó, mindabból egy-egy rész Morócz Istvánt is méltán megilleti.

Az akadémiából.

(Eredeti tudósítás.)

Budapest — Oct. 10

Az akadémia II-ik osztálya tegnap tartotta het felolvasó ülését dr. Pauler Tivadar elnöke alatt.

Először is Pesthy Frigyes olvasott fel értekezést „a magyar várispánságok intézményéről.” Ennek felosztását és hatáskörét illetőleg. A várispánságok a legeredetibb állami állásukat képezik az első századokban, s a legjelentékenyebb szerep volt a Dunáninnen, az ország délnyugati részében, ahol a gyakoribb betérések ellen fontos védelmi hivatauk volt. A várak a király által kinevezett ispán parancsnokok alá állottak: a birtokok nem voltak közvetlenül a várterületében, s gyakran egyik vagy másik megyében több várispánsági birtok volt. A várispánságok politikai felosztás tekintetében teljesen függetlenek voltak. Háboru idején e várispánságok egy-egy hadtestet szolgáltattak a közérőbe. Azután attér a várispánságok számára, és eltűnésük okaira.

Dr. Morócz István az idő előhaladottsága miatt csak szóbelileg tesz rövid jelentést Gusztáv Adolf és Bethlen Gábor viszonyáról kiadatlan évad oklevelek alapján. Ezek szerint Gusztáv Adolf a Bethlen Gábor tanácsára nem támadta meg Lengyelországot Poroszország felől, hanem megkötötte s Bethlen is a levelezések nyomán tette annak azt a jó szolgálatot a Báthori Gábor temetésének ürügye alatt összehívott erdélyi hadsereg felállításával az ország északi részén. Nevezetes az okiratok között Stassburg Pál levele, a ki a Bethlen udvarában élt, a melyből megtudjuk Bethlennek terveit és tanácskozásait, és azt, hogy megírta Bethlen életrajzát, a melyet érdekes volna megszerezni.

A ki n. Károly levelező tag két szociálpolitikai dilemmáról értekezett, és pedig ily czim munkájának első részét olvasta fel, a mely a „műveltség és műveltek jövője”-ről szól.

A törvényhatóságokból.

Kolozsvármegyei köztörvényhatósági bizottsága (Folyt.)

Dr. Nagy József megyei főorvos jelentése szerint az egészségügyi állapot a lefolyó évharmadban különösen kedvező volt, járványok, ragályos betegségek nem uralkodtak. A ronesó 10 torokból csak 30 esetben fordult elő, míg a múlt év hason szakában 200 eset volt. A hőkezelés volt még inkább azon körn, mely ellen küzdeni kellett, mely azonban csak Borsaközségben lépett fel tömegesebb mérvben.

Végül megemlíti a főorvosi jelentés azon örömdetes körülményt, hogy a körörorvosok most már a központi keblí pénztárból veszik fizetésüket, s így biztosabb levén annak megkapásában, nagyobb munkakedvvel is fogják teljesíteni kötelességüket, s reményt nyujt arra, hogy minden állomásra alkalmas és képzett egyének legyenek választathatók.

Mósa Sámuel árvaszéki elnök jelentése szerint f. év szeptember hó végével az árvák és gondnokoltak száma tett 10,725-öt. Szept. végével az árvapénztárban maradt:

kezelés alatti pénz	28 frt 07 ¹⁰ / ₁₀ kr.
államkötvényben	40,000 frt — kr.
bekelezett magán ok	—
mányban	106,038 frt 87 ¹⁰ / ₁₀ kr.
takarekpénztári könyvben	59,453 frt 36 ¹⁰ / ₁₀ kr.
ékszerekben	3089 frt 40 —
bírságpenzekben	170 frt — kr.

Összesen 208,779 frt 70¹⁰/₁₀ kr.

Végül felemlíti a közgyűlés, hogy a czél-nak meg nem felelt közégi közgyámi intézmény azon módosuláson menvén át, hogy közgyám

tartására a községek járásonként szövetkeznek, remélhető, hogy ez által az árvaszék működése is könnyítve lesz.

A délután folytatolag megnyitott ülésben a számonkérő szék jelentése után a törvényhatóság átiratok kerültek sorrendre, melyek során a Göcsej-Lendli-ügyben Budapest főváros, — a katonai intézetekben a növendékeknek törvényi szellemében való nevelítése és a katonai iskolai szabályzat módosítása tárgyában Győr sz. k. város, — a hadmentességi díjról szóló törvény módosítása tárgyában Sáros és Fehérmegye, — a körjegyzőknek a községi bíráskodásnál való szavazati joga tárgyában Alsó-Fehérmegye, — az italmérségi regalejog szigorú megvédése tárgyában Sárosmegye — és Fiumé közjogi kérdésében Pestmegye által megküldött átiratok felíratilag támogatni határozattal.

A marosindas-besztercei helyi érdekű vasút elsőbbségi biztosítására vonatkozólag 39 községből bejött jegyzőkönyvek további megerősítés végett a ministeriumhoz ajánlólag felterjesztettek.

Ezután letárgyalottak meglehetősen mennyiségű községi ügy. Végül az indítványok során elhatározottak, hogy a vadházaságok megakadályozása tárgyában teendő országos intézkedés tekintetéből a ministeriumhoz felterjesztés tétessék; nemkülönben elhatározottak, hogy az eddigi két havi közmunkaszünet egy órára szűkítessék le.

Mint a haladásnak egy szép és követésre méltó példáját említhetjük fel végül, hogy a közgazdasági tisztviselők nyugdíjazása elvileg el fogadottak s a szabályrendelet megalkotására bizottság küldetett ki.

A kolozsv. kör igazg. vál. jelentése.

(v. ö. tegnapi számunkat.)

Tiszelt Közgyűlés!

A „Kolozsvári Kör“ igazgató-választmányának van szerencséje az 1880—81 egyleti év működéséről jelentését következőkben előterjeszteni.

I. a kör tagjai száma az 1-ső félévben 244 a II-dik félévben 255 volt.

II. a kör járattott ez évben 44 hírlapot és folyóiratot.

III. a kör tagjai rendezésére 240 könyvtár 510 kötetet foglalt magában.

IV. Az igazgató-választmány ez évben 6 ülést tartott, melyeken összesen 32 tárgy nyert elintéztet; ezek közül a fontosabbakat következőkben van szerencsénk felemlíteni.

Mint az 1879—80-ik évben sikertült a kör mely anyagi viszonyait rendezni, a választmány ez évben főfeladatának tartotta egyfelől a takarékosság által a kiadások és bevételek közötti összhangot fenntartani, másfelől azonban ezen kereten belül a pénztár erejéig s a tagok adakozásának igénybe vételével, körünk helyiségét minél kényelmesebbé tenni.

Ez okból már az első 1880 december 11-én tartott választmányi ülésen elhatározta, a billard-szobába ventilláló készüléket beállítani, erre az u. n. Dombek-félt tartván legezészerűtnek, továbbá az egyik már alig használható billard asztal helyébe újat vásárolni.

Mindkettő eszközöltetett a szelelő készülékei — mely meglehetősen észszerűnek bizonyult a kör saját erejével szerelte meg, ellenben az új billard asztal megvételénél igénybe vette a kör tagjainak annyiszor tapasztalt áldozatkészségét, mely ezuttal is nagymértékben nyilvánult, mert Dörgő Albert v. tag buzgó gyűjtése folytán 234 ft 75 kr összeget eredményezett. A vételár hátra levő része, a régi billard asztal eladásából befolyt vételárból és Dörgő Albert több Dr. Szűcs Emil v. tag szíves előlegzésével fedeztetett, s minthogy az új billard-asztal játék díjjából ez összeg is már kiegyenlített, a kör felkészülése a jövő év legkisebb megterhelhetése nélkül, összesen 600 forint felüli értékkel növekedett.

Sikertült továbbá a választmányának a gazdaságirányítással a kör helyiségeiben elhelyezett gázkészülékek után fizetendő bérösszeget is részben leszállítani.

Ezenbe rubázások mellett is, mint ez a számadás vizsgáló bizottságnak felolvasandó részlete, a választmány által magáévá tett, s minden pontjában elfogadás végett a t. közgyűlésnek ezenel ajánlott jelentéséből kitűnik, a pénztár maradvány 704 ft 56 krt teszen.

Körünk mindez ideig a tagsági és játékdíjakból tehát napi folyó bevételekből tartja fenn magát, sem alap, sem tartalék tőkével nem rendelkezik. S habár ily alap- és tartalék-tőkékre feltétlenül szükség nincsen, mert mindaddig míg a város lakóinak egyrésze „körünkhöz hasonló központnak szükségét érzi, addig ezen bevételek is meglehetősen biztosak, mindazonáltal ily alapok létezésére fellelő kíváncsi, mert a közel múlt tapasztalat már megmutatta, hogy az egyedül napi bevételekre alapított költségvetés mellett, mily veszélynek lehet kitéve maga a kör is fennállásában.

Mindkétféle tőkét azonban a kör nem tartani bevételi feleslegéből nem képes létesíteni, mert ha egyes év pénztári felesleget is mutat fel, ezen maradványt — egyes előre nem látható kiadások fedezésére tekintetből, — mint alapít-

két, ennek természetével bíró állandósággal nem kötheti le.

Mint hogy azonban az 1880—81 egyleti év pénztári eredménye kedvező, s valószínű, hogy ezen kedvező állás jövőben is fentartja magát, s így nem kellend az 1880—81-dik évről 1881—82-dik évre átvitt feleslegéhez nyulni, minthogy továbbá nem egy közgyűlési határozat óhajtanádonk nyilváníttatja alapítókét létesíteni, a választmány úgy az alap, mint a tartalék tőke kérdését tanácskozással tárgyalva tette, s ennek eredményeként az 1881 október 7-diki ülésen hozott határozata alapján elfogadás végett következő két indítványt terjeszt a t. közgyűlés elé: mondja ki a t. közgyűlés:

1-ször, hogy az 1880—81 év pénztár feleslegéből fennmaradt 450 ftból tartalék tőkéket alakítsanak s mint ilyen, takarékpénztárilag kezeltessek;

2-ször, hogy a alap tőke létesítése céljából 100 ft készpénz, vagy 100 ft-nak megfelelő 5 százalékos jövedelmező — választmány által elfogadott — értékpapírnak tényleges befizetéséül alapítványok fogadtatnak el; az ily alapító tagok a rendes tagsági díj fizetése alól felmentetnek, s a körnek és választmányának örökös tagjaivá válnak.

A választmány hi. z. hogy a felhívás nem létesen teljesen meddő, s így ha egyszer az alapok létesítése megkezdett, habár lassan, de idővel mégis tekintélyes alap, és tartalék-tőkével fog rendelkezni a kör, mely okép biztos alapra fektetve évről-évre jobban megtehető a tagok igényeinek, s hibeiben megvalósíthatja létesítésükre kiltűt feladatait.

Végül szomorúan emlékszik meg a választmány Korbuly Gergely, Kabos Dániel, Benigny Guido és Dr. Gyergyai Árpád köri tagoknak elhunytáról.

Kolozsvárt, 1881. október 8.

Dr. Szentkirályi Gyula.

v. jegyző.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1881. október 11.

Helyi hírek.

— **A nagymélt.** belügyminiszter ur a kolozsvári nemzeti színház igazgató választmányának alelnökévé Pál Sándor kir. tanácsos és tankerületi főigazgatót nevezte ki.

— **Nemzeti színház.** Tegnap este „Leonárd“ ismételték hosszabb pihentetés után. Ez második előadásról majdnem csak oly kevés kedvezőt mondatunk mint akár az előjáról. Ismét sentimentális ajúlódások, színelhalasogató pathosz, bár ezuttal kevesebbet adott az utóbbi-ból Szacsavayné asszony; mégis az anya s lány közti nagy jelenetben az átmenet összefüggő mozzanatainak visszaadása helyett ismét csak physical kinlódást láttunk. Mintha fej- és fogfájás, tragédiája volna Björnson műve. Dömjén k. a. helyenkint értelmesen alakított; meglátszott rája, hogy tudja mit tesz; észre vehettük, minként iparkodik a naivságot s a titkolt szenvedélyt összhangzatba hozni: ha mindegyik szereplő annyit gondolkodott, haladt volna az első előadás óta mint Dömjén k. a., ugy mindenesetre türethetőbb lesz a tegnapi előadás. Krasznai-né asszony szerepét saját felfogása szerint adja, az az a jókora ellító árnyalat a tulajdonképilek-től, de ezután oly gondosan dolgozza ki, hogy ez epizod-szeropét legsikerültebb szerepei közé számíthatja: megérdemli, hogy teljes elismeréssel szóljunk róla. A Szacsavai Hagbartja, a Szacsavai Hagbartja volt, melyből Björnsonnak ugyankeves ingyelmis valójá lehetne: a nagy mamával szemben majdnem ugráncsoló gyermek véte-ét mutatá, s csak a 3-ik felvonás vallomás jelenetében, a nagy kettősben jutott észébe, hogy ki és mi ő tulajdonképen, kinek s minok torentette hát őt a drámaíró. A többi szereplőkről szóló s kíváncsi, csak annyit jegyzünk meg meg, hogy Björnson nagy hálával tartozhatik színházunknak. Színházunk bobizonyniti igyekszik, hogy a Leonárd a valóban oly remekmű, melynek szépségeit bármily gyöngye előadás sem képes egészen élvezhetetlenné tenni. Reméljük azonban, hogy a legközelebbi előadásoknál tán mégis végre valahára egyebet is fogunk constátálhatni efféle negatív érdemnél.

— **Petelei István** munkatársunkról, ki Petőfi Társaságbeli székfoglalója személyesen rándult fel a fővárosba, érdekesnek tartjuk a fővárosi sajtó ítéletét a következőkben állítani egybe:

Az „Egyetértés“: Petelei István, e kiváló tehetségtől fiatal novelláiról személyesen jött föl Erdélyből, hogy a társasági ülésen részt vehessen. „Szikra a homályban“ című rajza méltán sorakozik ama teljesen eredeti felolgasán, sajátos stílusban írt munkákhoz, melyekkel a szerző az utóbbi három év alatt feltűnt és újabb meg újabb sikereket aratott. E történet sok finom részletét, lélektani motívumait, érdekes megható helyzetét hatásosan és költői erővel rajzolta a szerző s ezek művét becsessé teszik. A közönség tapsokkal s éljenzéssel rótta le írta elismerését.

Az „Ellenőr“ Petelei még egészen fiatal ember, s talán azt is mondhatjuk, hogy közelebb áll a huszadik évéhez, mint a harminczadikhoz. A nagy közönség ösmeri őt

eléggé, — mert a nagyközönség csak akkor kezd el olvasni valakinek a műveit, midőn nevének nagyon sürtn emlegettséget annyira észre veszi, hogy már ki nem térhet előle. Petelei ritkán állt a közönség elé egy egy munkájával s akkor is csak „rajz“ szerény czéje alatt, el nem könyvekben, hanem napi vagy heti lapokban, „E rajzok“ — valóban olyan ágába tartoznak a szépirodalmi műveknek, a melyek a „rajz“ nevét legjobban megérdemlik. Legtöbbször egyetlen jelenetet állítanak elének, de olyan finomsággal, annyi költőséggel, hogy elbájolnak bennünket mint az elefánsokra füstött kecses kis miniatüre-kép. Petelei ecsejje többször sőt-tétet fog, színe azonban nem határozatlan. De mély és igaz; tud azonban ragyogót, világosat is fűteni: s olyazkor sugárzik mint a verőfény és jól eső melegt rajzol. Modora kissé szokatlán, s hogy megmaradjunk a füstös hasonlata mellett, aféle picziségekre kiterjedő figyelemmel fest, mely a tájképnél egy fűszál megtörésével is tudja jelezni, ha őszi hangulata van szükség. Apró mondatai, gyakran egy-egy szóva szorodnak össze, melyek azonban úgy hatnak, mint a villámsugár, mely sötét térbe egyszerre veti nappalá tevő fényét. S az ő műveinek kitűnő előnyök az is, hogy a nyelvet a legtisztább zamatossággal bírja; igazi emberősmoret, s mely érző szív, a melyet költészet magasztosít át meg át, jellemzik Petelei műveit. S ezeket megbecsülve választá őt tagjai közé a Petőfi-társaság, melyben ő h 9-én székfoglalóját tartá Petelei azonban amilyen szépen ír, époló rossz-szóló olvas; hangja ércetlen, egyhangú, sokszor teljesen érthetetlen, úgy, hogy a műgötte üllő Szának többször kellett figyelemzettetni, hogy hangosabban, érthetőbben olvasson. S eleinte ezért alig is figyelt rá a közönség; hanem később neki melegedett; a szép mű, mit fölolvast, pár perc alatt elfeledteté az olvasás minőségét, ő maga is tisztábban, jobban, igazabban olvasott, s rajzának alaktjai olyan arányban domborodtak ki, mint a minő arányban nőtt a közönség lelkesedése, mely végül zajos, hosszas tapsban nyert kifejezést.

A „Függetlenség“: Petelei István, a legjelesebb magyar rajzírók egyike tartotta ezután székfoglalóját, „Szikrák a homályban“ címűt; színekben gazdagon festett életképet olvasván föl, melynek hőse egy boldogtalan szerelem miatt elzúllott tanító. A közönség azonban majd csak nyomtatásban fogja élvezhetni a jóes zunkát, mert Peteleink az istenek a mily bő kézzel adták megírnia, ép oly mostohák voltak írta a szőlőművészet osztásának dolgában. A legszebb részeket anyolyte az olvasás sebesen iramló árja.

— **A mariselli rablógyilkosságban** njabb értesülésünk szerint, 26 férfi, 1 nő és 6 lo szerepelt. A rablók három havasi vidékről való oláhok, kik a kiltűzött határnapon puska-lövésekkel adott jelle találkoztak. A diszes hadsereg fővezéri méltóságát Dobra Juon Hárhula viselte; szárnysegédei pedig voltak a következő fizes uraságok: Bok Juon Cápú, Sztán Juon Petrán, Sztán Juon Káda, Netogye Petru Gia. Részt elfogták már, résztint biztos helyt, törben vannak. Hármukból valahogy kevesesen csak ki lehetett húzni a szót, ezek beismerték tettüket. Péterffy vizsgálóbíró a bihari havasok felé indult a rablóvezér felhajszolására, kit életveszélyesen sebesítve el is fogtak s városunk börtönkórházába hozták. Magáról a rémes esetről a következő njabb részleteket közölhetjük:

Midőn a rablók az áldozat honához közeltek. Hárhula megállást parancsol s kiválasztva embereit, a bátorság mértéke szerint sorakoztatta és négyes szakaszokba indította a meggyertyával világított lak felé. Hogy ezután ott mi történt, az mártudva van; — visszatérve, a rablók futó lépésekben távoztak egész hajnalig midőn a „La civei Petrási“ nevű havastetőn megálltak s rangszerinti sorban körbe ülve osztzkodni kezdettek. Érdekes lehetett, a mint a nagymennyiségű pénzt a kör közepén egy rabolt köpenyre a tarisznyákból kiboríták s a fűteteseek közvetlenül mellette ülve, a kisebb ördögök pedig csak a körön kívül állva, foglaltak postot. A pénz drága, a százas bankó sok, a megosztás tehát nehéz volt; nem is hiányzott a szemrehányás és gyanúsítás, de végre is kapott mindenik eleget, hisz a lovakat távol őrző sáncz is 245 ftot „keresett.“ Az osztás után az „eskü“ következett, azután a jól végzett munka feletti örömkifejezés s a baráti búcsukészorítás. A függöny legrövidült... de már az új felvonás is megkezdődött. — Az elfogott állítólagos vezérnek, ki retentő mitalis alak, nyelve egészen megüstögösült, az orvosok véleménye szerint el is fogja vesztetni, de elég physikai ereje van hozzá, hogy kiállja.

— **A kolozsmegyei** tanítótestület folyó okt. 28—29-ik napjain d. e. 9 órán kezdve Kolozsvárt a városház gyűléstermében közgyűlést tart, melyre a t. tagtársak és tanügybarátok tisztelettel meghívattak. Az előterkeztet a polgári-iskola helyiségében okt. 27-én d. u. 4 órakor veszi kezdetét. A tárgysorozatot a „Csallád és Iskola“ legközelebbi száma fogja közze tenni. Azon t. tagtársak, a kik szállást óhajtanak kapni, szíveskedjenek erről Benedek József ev. ref. tanító urat, a rendező bizottság elnökét

október 25-ig értesíteni. Kolozsvárt, 1881. okt. 10. Az elnökség.

— **Gyászjelentést** tettünk mely Kis-solymosi Mátéfi Károly kir. törvényszék ki bírónak, folyó hó 9-én Kézdí-Vásárhelyt reggeli 4 $\frac{1}{2}$ órakor életének 55-ik évében szélhü-dés következtében történt elhunytát jelent.

— **Időjárás.** E n r ó p á b a n: A depressió (756—767) Közép-Olaszországban, a nagy légnyomás (767—768) a Fekete tengerrel van. Mérsékeltfészelnél az idő északeleten derült, délnyugaton többször borus, helyenkint esős. A hőmérséklet kissé nagyobbodott. Hazánkban: Többször északeleti és déli mérsékelt szelek mellett a légnyomás mindenütt kisebbedett. Az idő délkeleten többször derült, száraz; északnyugaton többször felhős-borus gyér esőkkel mely csak Fiumában volt. Kikátás a jövő időre: H a z a n k b a n: a keves helyi kivétellel általában felhős-borus idő várható.

Hazai hírek

— **A közmunka**s közleked. miniszter jelentése szerint, a tátra-türedi és varasd-topli czai m. kir. nyári távirda állomások működése ez időnyre meg lett szüntetve.

— **A dévái állami** főreáliskolánál megürlt rajztanári államása a közoktatási miniszter ur Horváth Miklós lippai polg. iskolai tanítót nevezte ki.

— **Agyonforrázott gyermek.** Várpalotáról írja a Székely és Vid. levelezője: Egy szerencsétlenül elhalt kis gyermeket temettek folyó hó 4-én. Nemrég Lusztig bérőlnél a szakácsné urnője számára fűrdőt készített egy szobában. A hideg víz már bele volt hordva a kádba s a bérőlnök egy öt éves kis lánykaja a kádba hajolva játszogatott a vízben, mikor a szakácsnő egy nagy fazék forró vizet vitt, a hideg vizet felmelegíteni. A szobában sötét volt (este, 8 órakor) a szakácsné nem vette észre a kis lánygyermeket, hogy ott van és az egész fazék forró vizet ráborította. A szerencsétlen kis esinek a háta egy része összeégett. Hiába volt orvosi segély Fehérvárról is, nem lehetett a bajon segíteni. A szegény gyermek szülői mely fájdalomra e hó 3-án megbalt.

— **Az országos** nőparkiállítását tegnap zárták be tünepélyesen. Délután 4 óra után gyűltek össze a bizottsági tagok, háromnegyed ótkor megérkezett Kemény b. miniszter s öt órakor robogott be az udvari hintó, melyből Coburg Lujza hercegnő férje és Bach báróné kíséretében szállott ki. Kemény miniszter és Zichy gr. által röviden üdvözöltetvén, a hercegi pár felment a közönség viharos éljenzése közt a kis terembe, hol hosszú asztal állott zöld posztóval bevonva, közepén gyönyörű virágcsokor. A bizottság tagjai körülültek az asztalt, köi zepén a hercegnő, jobbra tőle Zichy gróf, balra Zíren Janka. Zichy Jenő gróf hosszabb beszédet mondott, melyben constátálta a kiállítás fényes sikerét. A kiállítást 80 ezer ember nézte meg s a jövedelem meghaladja a 9000 ftot. Ezután halát mondott az uralkodó párnak, Coburg hercegnőnek, a kormányának, a napi sajtónak, mely az ügyet oly élénk figyelmére méltatta, a jury tagjainak, a végrehajtó és a vidéki bizottságoknak. E háromszoros éljennel fogadott beszéd után, Jágócsi Péterfi mondott beszédet, mire a hercegnő a következő szavakkal zárta be a kiállítást: „Ezzel az oly szépen sikerült országos nőparkiállítást befejeztünk nyilvánítom s kívánom, hogy annak sikere állandó és maradandó legyen. Éljen a haza.“ A közönség lelkes éljenzésben tört ki, a Kálondy-nővérek egyike gyönyörű csokrot adott át a hercegnőnek, melyet ez mosolyogva fogadott. A jelen voltak nagy éljenzése közt távoztak a hercegnő, kísérve a bizottság és a jelen voltak által. Midőn elrobogott az udvari kocsi, s gróf Zichy visszatért, felhangzott az „éljen“ s a gróf megindult, midőn ősz atyja megcsókolta őtet. S ezzel vége lett a berekesztési ünnepélynek 6 órakor.

— **A marhavész** mint a „Pozsonyv. Lap“ távirata jelenti, Mosonymegye területén Horvát-Járlau községben kiltűtött. Az övőrendszabályok megtették s a szomszédos községek irányában vesztégar szervezetett. — Pozsonymegye területén egy hét óta nem volt megbetegülés s így a Hidegkúton foganatosított védelmi rendszabályok által valószínűleg minden további bajnak elejét vették.

Vegyes hírek.

— **Zengő homoknak** nevezi Lenz Átrikai buvár a francia földrajzi társasághoz intézett jelentésében azt a csodálatos jelenséget, melyet legujabban Timbuktu felé utaztában észlelt. Váratlanul, egyszerre vonatott, tompa hang hallatszik a pusztában, mint valami óriás kiltűt bugása. Nehány pillanatig tart, aztán elnémul, hogy ismét mástól zendüljön meg. A magányos utast megborzasztja e kietlen, titkos hang, melyet minden valószínűség szerint az izzó nap által megmozgatott homok számtalan kvarc-szemcséjének surlódása okoz. (E jelenséget nemcsak Lenz észlelte, de sok más sivatagutazó is. A Memnon-szobrok mesés zengését szintén a homok a zúréjéből magyarázzák a legujabb írók. Rov. v.)

— **Hogy csinálódik a pénz.** Pécz jegyek nyomtatásánál — legyenek azok bank- vagy államjegyek — mindig szokott bizonyos százaléki arányu hasznavehetetlen, elrontott példány is előfordulni. A jegyek nyomtatása a leg-

nagyobb lokiimorotességgel történik, s ha csak a legcsekélyebb hiba morúl is fel, az egész nyomtatott iv eldobatik mint makulatura s természetesen megsemmisítetik. Uj pénzjegyek nyomtatásakor, kivált eleinte, sokkal nagyobb százalékarány ily elrontott pénzjegy fordul elő, a mi az új ötforintos államjegyeknél is így történt. Legelőször a jegypapír minden egyes ivo szorgosan megvizsgáltatik s a hasznavehetelenekek talált ivenk még mielőtt sajtó alá jutottak volna a papírgyárban összevazattak; azután pedig eltávolított minden iv, melynek csak a legcsekélyebb hiba is mutatkozott. Ily módon — a mint Bécsből jelentik — mintegy 25,000 — 26,000 darab még szét sem vágott ötforintos államjegy gyűlt össze mint makulatura a közöspénzügyminiszteriumhoz s legközelebb a bizottság jelentésében meg fog semmisíttetni.

A

„Kelet“ magántáviratai.

(Magyar távirati iroda.)

Bécs, okt. 11. Haymerle br. külügyér tegnap délután fél 4 órakor szív-szélhűdés következtében meghalt. A lapok vezércziknek. Halálának híre villám gyorsasággal terjedt el és a legnagyobb részvételt keltette; a miniszter már három napja aggasztóan beteg volt, de mivel betegség alatt is olvasta az újságokat, állapotról nem küldöttek a lapoknak közleményt. A báróné nem mozdult férje ágától. Tegnap délután 3 órakor kikocsizott, hogy a beteg számára hozzon valamit, de visszatértekor már halva találta.

Kállay épen a betegnél volt, hivatalos ügyekben, midőn a halál bekövetkezett, azonnal táviratozott Stájerországba a királynak és Tisza miniszterelnöknek. Alig terjedt el a külügyér halának híre, megkezdődtek a részvénytilatkozatok.

Ő felsége és Prágából a trónörökös-pár táviratilag fejezték ki sajnálatukat a nagy vesztéséig fölött, mely a monarchiát érte, Taaffe kormányelnök, a német és orosz nagykövetek részvétlátogatást tettek.

Az elhunyt Haymerle br. temelése napja ő felsége megérkezéig nem állapittatik meg. Az összes konzulok részvételtet nyilvánítottak az özvegynek. A külügyministerium ideiglenes vezetését Szláv közös pénzügyér vette át.

Budapest, okt. 11. Az „ellenzéki és függetlenségi kör“ értekezletükön letárgyalták felirati javaslatukat, melyek a legközelebbi ülésben a ház elé terjesztetnek.

Róma, okt. 11. A király meghagyta a külügyministerium államtitkáranak, hogy az olasz kormány nevében üszinte részvétét fejezze ki az osztr.-magyar nagy követnek.

Tunis, okt. 11. A francia csapatok tegnap Tunisba bevonultak és a várost s két erődöt megszállták.

HIVATALOS ARFOLYAMOK

a budapesti áru- és értéktőzsdén

1881. okt. 9.

Magyar aranyjárdárk	117.80
Magyar vasuti kölcsön	133 $\frac{1}{2}$
Magyar kel. vas. államköt. I. kibocsátás	91 $\frac{1}{2}$
Magyar kel. vas. államköt. II. kibocsátás	109 $\frac{1}{2}$
Magyar kel. vas. államköt. III. kibocsátás	97 $\frac{1}{2}$

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Bérlet. 11 szám.
Kolozsvárt, szerda 1881. október 11-én.

KÖTELESSÉG.

drama 4 felvonásban

Kezdeté 7 órakor. Vége 10-kor.

Felolós szerkesztő és kiadó-tulajdonos

BÉKESY KÁROLY.

NYILTÉR.)*

AMERIKAI FOGORVOS, FOGMŰVÉSZ

PERL JÓZSEF

American Dentist Dr. of Dental Surgery.

Amerikában kiképzett plombeur,

Szent-Mihály naptól

áttette műtermét, az

uj takarékpénztári

épületbe.

Rendel: d. e. 9—12 ig, 2—5 ig.

Saját készítményű elismert kiltűtő Szájvizet és Fogpora kapható Kolozsvárt: Dr. Hintz György gyógyszerárban, Csapó Sándor, Dietrich S. és Gergely Ferencz uraknál. M.-Vásárhelyt: Hattlosz Károly urnál. Gy.-Fehérvárt: Csiki Imre urnál. Ára egy üveg Szájviznek 1 ft. 1 doboz fogporak 60 kr.

(425)

10—4

*)E rovat alatt megjelenő cikkekért elfo immalosságot nem vállal a

Szerk.

Magyar kir. államvasutak menetrendje. (Keleti vonal.)

Érvényes 1881. évi május hó 15-étől.

Nagyvárad—predeal irány Kolozsvárról.

Predeal—nagyvárad irány Kolozsvárról.

Allomások		Gyors-vonat		Személy-vonat		Vegyes-vonat		Menetjegy árak			
		202. sz.		204. sz.		202. sz.		II. oszt.			
		óra	perc	óra	perc	óra	perc	frt	kr.	frt	kr.
Nagyvárad (Vendéglő)	Elind.	3	25	5	00	6	50	6	29	4	49
M.-Telegd	"	3	56	5	42	8	17	5	31	3	79
Rév	"	4	31	6	24	10	00	4	36	3	12
Csucsá (Vendéglő)	"	5	28	7	28	12	41	2	96	2	12
Bánffy-Hunyad	"	6	01	8	05	2	13	2	06	1	47
Egeres	"	—	—	8	50	3	30	1	16	—	83
Kolozsvár (Vendéglő)	Érk.	7	08	9	40	4	58	—	—	—	—
Kolozsvár	Elind.	7	18	10	14	8	00	—	—	—	—
Apahida	"	—	—	10	36	8	37	—	55	—	39
Gyéres	"	8	30	12	04	10	54	2	14	1	53
Kocsárd (Elágazás M.-Vásárhely felé)	Érk.	8	51	12	38	11	43	2	84	2	03
Kocsárd (Vendéglő)	Elind.	8	53	12	48	12	23	—	—	—	—
Maros-Ujvár	"	—	—	12	56	12	35	3	12	2	23
Felvincz	"	—	—	1	03	12	52	3	13	2	24
Nagy-Enyed	"	9	17	1	27	1	42	3	67	2	62
Tövis (Elágazás Gyulafehérvár felé)	Érk.	9	33	1	47	2	17	4	24	3	03
Tövis (Vendéglő)	Elind.	9	40	2	07	3	00	—	—	—	—
Karácsonfalva	"	—	—	2	35	3	48	4	90	3	50
Balázsfalva	"	10	09	2	50	4	17	5	18	3	70
Hosszú-Aszó	"	—	—	3	07	4	44	5	55	3	97
Mikeszása	"	—	—	3	23	5	15	5	92	4	23
Kapus (Elágazás Nagy-Szeben felé)	Érk.	10	42	3	41	5	44	6	33	4	52
Kapus (Vendéglő)	Elind.	10	49	3	51	6	52	—	—	—	—
Medgyes	"	11	03	4	11	7	42	6	74	4	82
Erzsébetváros	"	11	25	4	44	8	45	7	48	5	34
Segesvár (Vendéglő)	Érk.	11	51	5	22	9	49	8	38	5	99
Segesvár	Elind.	12	11	5	32	10	33	—	—	—	—
Héjasfalva	"	12	26	5	50	11	15	8	79	6	28
Erked	"	—	—	6	28	12	19	9	45	6	75
Homoród-Kőhalom	"	1	29	7	29	2	00	10	56	7	54
Agostonfalva	"	2	04	8	18	3	53	11	58	8	28
Apáca	"	2	24	8	51	4	41	12	12	8	66
Földvár	"	2	44	9	23	5	37	12	33	9	09
Brassó (Vendéglő)	"	3	25	10	02	6	48	13	63	9	75
Predeal	Érk.	4	28	—	—	reggel	14	87	10	62	—

Allomások		Gyors-vonat		Személy-vonat		Vegyes-vonat		Menetjegy árak			
		201. sz.		203. sz.		201. sz.		II. oszt.			
		óra	perc	óra	perc	óra	perc	frt	kr.	frt	kr.
Predeal	Elind.	1	09	—	—	—	—	14	87	10	62
Brassó (Vendéglő)	"	2	16	6	13	7	25	13	63	9	75
Földvár	"	2	44	6	52	8	35	12	73	9	09
Apáca	"	3	03	7	23	9	34	12	12	8	65
Agostonfalva	"	3	18	7	51	11	00	11	58	8	28
Homoród-Kőhalom	"	3	52	8	41	12	48	10	56	7	54
Erked	"	—	—	9	41	2	49	9	45	6	75
Héjasfalva	"	4	54	10	15	4	01	8	79	6	28
Segesvár (Vendéglő)	"	5	07	10	32	4	29	—	—	—	—
Segesvár	"	5	12	10	52	5	23	8	38	5	99
Erzsébetváros	"	5	40	11	31	6	49	7	48	5	34
Medgyes	"	6	01	12	06	8	10	6	74	4	82
Kapus (Elágazás Nagy-Szeben felé)	Érk.	6	13	12	24	8	38	—	—	—	—
Kapus (Vendéglő)	Elind.	6	31	12	30	9	50	6	33	4	52
Mikeszása	"	—	—	12	49	10	30	5	92	4	23
Hosszú-Aszó	"	—	—	1	05	10	54	5	55	3	97
Balázsfalva	"	7	03	1	25	11	39	5	18	3	70
Karácsonfalva	"	—	—	1	40	12	06	4	60	3	50
Tövis (Elágazás Gyula-Fehérvár felé)	Érk.	7	30	2	06	12	49	—	—	—	—
Tövis (Vendéglő)	Elind.	7	37	2	26	2	18	4	24	3	03
Nagy-Enyed	"	7	54	2	48	3	04	3	67	2	62
Felvincz	"	—	—	3	10	3	47	3	13	2	24
Maros-Ujvár	"	—	—	3	17	3	58	3	12	2	23
Kocsárd (Elágazás M.-Vásárhely felé)	Érk.	8	18	3	24	4	09	—	—	—	—
Kocsárd (Vendéglő)	Elind.	8	23	3	34	4	50	2	84	2	03
Gyéres	"	8	47	4	10	5	55	2	14	1	53
Apahida	"	—	—	5	38	8	11	—	55	—	39
Kolozsvár (Vendéglő)	Érk.	10	7	5	50	8	47	—	—	—	—
Kolozsvár	Elind.	10	17	6	28	8	20	—	—	—	—
Egeres	"	—	—	7	26	10	08	1	16	—	83
Bánffy-Hunyad	"	11	32	8	12	11	38	2	06	1	47
Csucsá	"	12	05	8	54	1	25	2	96	2	12
Rév	"	12	50	9	52	3	56	4	36	3	12
M.-Telegd	"	1	17	10	27	5	43	5	31	3	70
Nagyvárad (Vendéglő)	Érk.	1	45	11	04	6	52	6	29	4	49

Demjén Ágoston

műlakatos Kolozsvárról.
(Ezelőtt Veres Dániel.)

Ki több nevezetes bécsi és pesti műhelyekben és gyakran magát kiképezte, tiszteltetve kívánja a nagyérdemű helyi és vidéki közönséggel tudatni, hogy minden a lakatosi szakmába vágó

RENDES és MŰ-MUNKÁK,

u. m. Virágtartó asztalok, Luszterek, a legújabb minták szerinti sir- és garádics rácszatok, lépcsőzetek, csinos paluszterek, olvasó támlák:

épületi ajtók és ablakok

vasalások, mindenféle vastetőkhez szükségesítő constructiók, villámhárítók,

finom záruk és templom ajtókhöz cizfrázott pántok

elkészítését vert vagy kovácsolt vasból, gyors, pontos és a legmérsékeltetebb, — csaknem az üntött vasból készütekhez hasonló árakban kész elvállalni, s a vidéki megrendeléseket is elfogadván, azokat pontosan teljesíteni.

Lakásom Kolozsvárról, Belső-utca 12. sz.
(Ezelőtt Veres Dániel.)

(305) 25—100

Demjén Ágoston.

Betegágyas nőknek.

(Alsó-Ausztria). Ára 1 üvegnek 80 kr. 6 üvegnek 4 frt. Patent permetező készülék hozzá 1 frt 80 kr.
Budapest, Török József gyógyszer.
Kolozsvárról, Dr. Hincz György gyógyszer. (424) Nr. III.

Gyár, Bécsben III., Erdbergerstrasse 23—27.

Gyári jegy.

R. Ditmar Bécsben
cs. kir. orsz. szab.

Lámpa-gyár.

Petroleum-Lámpák

csak a legjobb rendszerű, legszolidabb kivitelű.
Ditmar R. lámpagyári raktára Budapest. Jóseftr.
(423) 1—10

Gyár Varsóban Cég: Varsói Lámpa-gyár Chlodna 41.
R. Dittmar.

Moll Seidlitz-por

Valódi csak,

ha minden dobozon a
sas és az én sokszo-
rozott czégem van
lenyomva.

30 év óta a legjobb eredménnyel használt mindennemű gyomorbetegségek és egészségi bántalmak (mint étvágytalanság, szorulás stb.) vértörődés és aranyér-bántalmak ellen.

Különösen oly egyéneknek ajánlandó, kik illő életmódot visznek.

Hamisítások bíróság üldöztetnek

Ára egy lepecsételt doboznak 1 frt. oszt. ért. 37—52

Francia borszesz és só.

A legmegbízhatóbb öntörvös a szenvedő emberiség részére minden belső és fogfájásnál, idült hibák és sebek, rákhajók, úszók, gyulad szemek hűdés és mindennemű sértéseknek stb. stb.
Palackban használati utasítással együtt 80 kr. o. é.

Dorsch-halmáj-zsirolaj

Krohn Mich és társától

Bergenben (Norvégia-ban).

Ezen halmáj-zsirolaj valamennyi, a kereskedelembe előforduló olaj között az egyedüli, mely orvosi czélra használható.
Ára egy üvegnek használati utasítással együtt 1 frt. o. é.

FŐRAKTÁR:

Moll A. gyógyszerész,

cs. kir. udvari szállító. Bécs, Tuchlauben.

A t. cz. közönség figyelemztetik csakis Moll-féle készítményeket kérni és csakis olyanokat elfogadni, melyek védjegyemmel és aláírással ellátva vannak.

Raktárak: Kolozsvárról Wolf J., Székely M., Dr. Hintz Gy., Valentiny A. és Biro J. gyógyszer. és Csiki testvérek kereskedésében; Beszterozén: Szongott L. Deesen: Nik Fer. K.-Fehérvárról: Fröhlich J. gyógyszer. Brassóban: Jekelius N. gyógyszer. Segesvárról: J. B. Tentsch. Szász-Régen: Böck és Rössler. M.-Vásárhely: Bucher M. Szebenben: Müller K. gyógyszer.

BAK LAJOS

műasztalos

KOLOZSVÁRTT

gépekkel berendezett gyárában mindennemű

BUTOROKAT,

BOLTI és TEMPLOMI

berendezéseket,

építési asztalos munkákat

készít, s az építések alkalmából ajánlja gőzzel kiszáritott nagy mennyiségben

készletben levő

KOCZKAPADLOIT.

Amerikai tölgy parquette egy □ öl 7 frt.

Koczkás parquette egy □ öl 12 frt.

Ugyan ő nála kaphatók kiszáritott tölgy, bükk, juhar, hárs, dió, kőris s másnemű fák jutányos árban.

Megrendeléseket vidékre is a legnagyobb pontossággal teljesít.

(240) 47—100

Záloglevélsorsjegy

Záloglevélsorsjegy

Záloglevélsorsjegy

Záloglevélsorsjegy

Záloglevélsorsjegy

Záloglevélsorsjegy

Záloglevélsorsjegy

Záloglevélsorsjegy

Záloglevélsorsjegy

Alóttottak ajánljuk 3 százalékos

Záloglevél-sorsjegy

a cs. kir. földhivatalnak, mint a legjobb és legolcsóbb sorsjegyeket

Éven át 6 húzással.
Főnyeremény mindenképp 50,000 frt.

Legkisebb nyeremény 100 frt. és egy nyereményjegy a többi összes kifizetésre, húzásokra 30 frt. árfolyam drótként minél fogva a legkisebb nyeremény értéke 130 frt. levonás nélkül.

A 3%-os záloglevél sorsjegyek tehát az egyedüli új sorsjegyek, melyeknél a legkisebb nyeremény veszteséget nem, csakis nyereményt nyújt.

Legközelebbi húzás október 15. Eredeti sorsjegyek a napi árfolyam szerint vagy havi 5 frt. részletfizetések.

Igérvények 4 1 frt és bélyeg.

Váltó-üzlet és kiadóhivatala a

BÉCS,

Wolzeile 10 és 13. „MERCUR“

(412)

Ch. Cohn,

Wolzeile 10 és 13.

4-4

Nyomatott a „KELET“, nyomdájában Kolozsvárról.